

Nr 30

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motion om befrielse från stämpelskatt i syfte att främja samverkan mellan byggherrar, m. m.

(1:a avd.)

Yrkanden

I motionen II: 372 av herrar *Lindkvist* och *Bergman* har yrkats att riksdagen hemställer hos Kungl. Maj:t om förslag till erforderliga ändringar i stämpelskatteförordningen i syfte att medge skattefrihet vid

- a) förstagångsförsäljning av gruppybyggda småhus samt
- b) vid sammanföring av såväl vissa bostadsföretag som bostadsrättsföreningar.

Gällande bestämmelser

Stämpelskatt skall enligt stämpelskatteförordningen den 21 maj 1964 (nr 308) erläggas för köp, byte eller därmed jämförligt förvärv av fast egendom. Förvärvas fast egendom genom fusion, utgår stämpelskatt endast vid fusion av annat aktiebolag än helägt dotterbolag.

Skatten utgör en krona för varje fullt hundratal kronor av egendomens värde, vilket normalt skall anses motsvara köpeskillingen för såväl mark som byggnad. Om egendomen förvärvas av juridisk person utgår skatten i regel med dubbelt belopp. Här har emellertid undantag skett till förmån för bostadsrättsförening och allmännyttigt bostadsföretag och för sådan förvärvare, som är befriad från gåvoskatt. — Med allmännyttigt bostadsföretag avses bolag eller stiftelse, som av länsbostadsnämnd blivit erkänt såsom allmännyttigt. För att erkännande skall få lämnas fordras bl. a. att företaget arbetar utan enskilt vinstsyfte under samverkan med och tillsyn av vederbörande kommun, att kommunen utser mer än halva antalet ledamöter i styrelsen, och att övriga styrelseledamöter utses av personer eller företag som är fristående i förhållande till egentliga byggnadsföretagarintressen. Från gåvoskatt är befriade bl. a. landsting, kommuner och stiftelser med huvudsakligt syfte att främja allmännyttiga ändamål — bl. a. allmännyttiga bostadsföretag i stiftelseform. På grund av dessa bestämmelser utgår således stämpelskatt med endast en procent då kommun eller allmännyttigt bostadsföretag köper fast egendom.

Kungl. Maj:t eller den myndighet Kungl. Maj:t förordnar har rätt att när synnerliga skäl föreligger medge befrielse från eller återbetalning av stämpelskatt.

Frågornas tidigare behandling

Gruppbyggda småhus

I den utredning, som låg till grund för nu gällande bestämmelser om stämpelskatt (SOU 1961: 37), föreslogs att stämpelavgiften för förvärv av egnahem, som producerats genom s. k. gruppbebyggelse, skulle beräknas endast på markvärdet. Ett antal remissorgan tillstyrkte i princip förslaget. I åtskilliga yttranden anfördes dock betänkligheter och i några avstyrktes förslaget helt.

I prop. 1964: 75 anförde departementschefen bl. a. följande (s. 141):

Såsom framgår av remisskritiken, torde det knappast vara möjligt att i författningstext åstadkomma en i praktiken användbar gränsdragning mellan gruppbebyggelse och annan egnahemsbebyggelse. Gruppbebyggelse är nämligen inte något entydigt begrepp. Av remissyttrandena framgår sålunda klart att det föreslagna stadgandet måste preciseras, om det över huvud skall kunna tillämpas av inskrivningsdomarna. Den första frågan är, hur många byggnader som skall uppföras för att man skall kunna tala om en gruppbebyggelse. Vidare är det oklart vad som menas med att bebyggelsen skett i ett sammanhang. Oklarheten i detta hänseende gäller såväl tidsfaktorn som de geografiska förhållandena. — — — — —

En precisering på de nu oklara punkterna skulle sannolikt leda till relativt snäva och samtidigt svårtillämpade bestämmelser. Ändå skulle dessa knappast kunna sägas fylla rimliga krav på rättvisa mellan olika egnahemsförvärvare. Mot en regel om skattelindring för egnahem i gruppbebyggelse kan för övrigt med fog riktas mer allmänna anmärkningar från rättvisesynpunkt. Sålunda har en egnahemsförvärvare långtifrån alltid möjlighet att fritt välja mellan gruppbebyggelse och annan form av egnahemsbebyggelse. Även av andra skäl kan det anses tvivelaktigt om den, som förvärvat ett egnahem till lägre pris tack vare gruppbebyggelsemetoden, dessutom skall gynnas genom frihet från en skatt, som måste erläggas av den vilken får betala en högre köpeskilling för annan villa i samma storlek och av samma standard.

Tanken att man över huvud skall bortse från byggnadsvärdet vid skatteberäkningen för nybyggda egnahem möter emellertid enligt min mening avgörande invändningar av principiell art. En bestämmelse om sådan skattelindring innebär nämligen omvänt i realiteten, att förvärv av äldre villor beskattas hårdare än förvärv av nybyggda. En sådan skattedifferentiering kan inte anses rimlig. Den tänkta bestämmelsen står för övrigt i strid mot grundtanken i stämpelbeskattningen, att det omsatta kapitalvärdet skall beskattas. Härtill kommer att även en regel, som fritog byggnadsvärdet från stämpelbeskattning i fråga om alla nybyggda egnahem, knappast kan ges en teknisk utformning, som blir tillfredsställande för den praktiska tillämpningen.

I en motion med anledning av propositionen yrkades att lagfartsstämpeln skulle beräknas endast på markvärdet vid förvärv av gruppbyggt egnahem. Förslaget motiverades med att den som själv uppfört egnahem inte behövt betala lagfartsstämpel för byggnadsvärdet utan endast för markvärdet. Be-

villningsutskottet anförde i betänkande 1964:42 att utskottet visserligen år 1957 (bet. 10) uttalat att de framförda synpunkterna var värda beaktande och förutsatt att stämpelutredningen skulle uppta spørsmålet till övervägande. Emellertid hade utredningen och främst de avgivna remissyttrandena givit vid handen, att det inte lät sig göra att åstadkomma en hållbar och lättillämpad definition av begreppet gruppbebyggelse. Mot det föreliggande motionsförslaget talade dessutom att det skulle strida mot kraven på en rättvis beskattning. Det måste enligt utskottets mening betraktas som orimligt att förvärv av en äldre måhända omodern villa skulle dra betydligt högre skatt än förvärv av en modern, nybyggd och bekväm villa. Vidare innebar motionsyrkandet en annan orättvisa, nämligen att tätorterna skulle gynnas framför den landsbygd, där efterfrågan på egnahem var så liten att det inte lönade sig att tillämpa gruppbebyggelsemetoden men där likväl en viss nyproduktion av egnahem måste ske. Med det anförda avstyrkte utskottet motionen. Betänkandet godkändes av riksdagen.

Allmännyttiga bostadsföretag

I prop. 1964:75 anförde departementschefen med anledning av ett förslag om skattebefrielse vid överlåtelse för att åstadkomma enhetlig eller lämplig förvaltning av fastigheter, att en sådan bestämmelse skulle medföra alltför vanskliga bedömanden för inskrivningsdomaren. Denne kunde inte beredas erforderligt underlag för sin prövning genom intyg av offentlig myndighet för styrkande av syftet med överlåtelsen. Departementschefen kunde därför inte tillstyrka att ett sådant stadgande infördes. Beträffande ett önskemål om fullständig befrielse från lagfartsstämpel för de allmännyttiga bostadsföretagen då sådant företag ändrade associationsform anförde departementschefen att sedan han föreslagit endast enkel stämpelskatt för dessa företags fastighetsförvärv, frågan enligt hans mening inte var av sådan betydelse eller av så allmänt intresse, att en särbestämelse om skattefrihet var påkallad. — I en motion med anledning av propositionen framhölls emellertid att frågan hade betydelse bl. a. då man sökte lösa de problem, som uppstod vid sammanslagning av primärkommuner, och att stämpelavgifterna kunde framstå som ett hinder mot rationella förvaltningsformer. I andra motioner anfördes däremot att några bärande skäl inte förebragts för att undanta de allmännyttiga företagen från dubbel lagfartsstämpel, och att förslaget härom i propositionen diskriminerade de juridiska personer inom den privata sektorn som ägnade sig åt motsvarande form av fastighetsförvaltning. Bevillningsutskottet (bet. 1964:42) intog emellertid samma ståndpunkt som departementschefen och anförde bl. a. att gemensam förvaltning av allmännyttiga bostadsföretag kunde anordnas utan en formell sammanslagning av företagen. Beträffande yrkandet om dubbel lagfartsstämpel även för allmännyttiga bostads-

företag anförde utskottet att detta skulle leda till olikformig beskattning för kommunerna och kommunala bostadsföretags förvärv, vilket utskottet fann obilligt. Utskottet avstyrkte således motionerna. Betänkandet godkändes av riksdagen.

Även om stämpelskatt i allmänhet skall utgå oavsett vilket syfte förvärvet av egendomen än haft, kan Kungl. Maj:t som redan nämnts i vissa fall medge befrielse från eller återbetalning av skatten. Som svar på en interpellation vid vårriksdagen 1967 av herr Larsson i Luttra angående generell befrielse från stämpelskatt vid sammanslagning av kommunala bostadsföretag i samband med kommunsammanslagning anförde chefen för finansdepartementet (AK prot. 13: 12 d) att en sådan sammanslagning inte borde leda till att ny lagfartsstämpel tas ut. Befrielse borde medges med tillämpning av den s. k. nådeparagrafen, och regeringen skulle komma att ställa sig välvillig till ansökningar om sådan befrielse. Vid 1968 års vårriksdag framställde herr Bergman en enkel fråga, om befrielse från lagfartsstämpel borde medges när kommunala eller allmännyttiga bostadsföretag sammanslås i rationaliseringssyfte eller ändrar sin juridiska form, vare sig detta sker i samband med kommunsammanslagning eller utan sådant samband. I svar på frågan (AK prot. 17: 48) anförde chefen för finansdepartementet följande. Med hänsyn till dessa bostadsföretags rent allmännyttiga karaktär bör ny stämpelskatt inte tas ut i de nu angivna fallen. En förutsättning härför bör vara att bostadsföretagets ändamål inte ändras. Befrielse bör liksom hittills medges i sådana fall med tillämpning av den s. k. nådeparagrafen i stämpelskatteförordningen. Regeringen kommer att ställa sig välvillig till ansökningar om sådan befrielse.

Byggnadsbranschens olika problem har uppmärksamrats i åtskilliga sammanhang och gjorts till föremål för skilda utredningar. Enligt direktiven för byggindustrialiseringsutredningens omfattande utredningsuppdrag bör utredningsmännen bl. a. undersöka om olika för byggnadsverksamheten bestämmande föreskrifter binder projekteringen eller arbetets planering och organisation på ett sätt som motverkar en utveckling i riktning mot industriella produktionsmetoder. I den mån sådana föreskrifter finns, bör utredningen överväga om de kan förändras så att de inte hämmar utvecklingen.

Motionen

Motionärerna åberopar inledningsvis att chefen för inrikesdepartementet i årets statsverksproposition (bil. 13, s. 220—222) i samband med frågan om anslag för bostadsbyggandet tar upp frågan om ökad samverkan mellan byggherrar och konstaterar att kommunala och statliga myndigheter — jämsides med byggherrarnas egna ansträngningar för att få till stånd kon-

centration och samordning av byggherrefunktionerna — bör aktivt arbeta för en sådan utveckling. Syftet med dessa åtgärder är att rationalisera byggandet och nå låga kostnader i bostadsproduktionen. Konkreta åtgärder förordas i detta syfte av departementschefen i fråga om bedömningsgrunderna vid fördelning av lånemedel. Motionärernas förslag om ändringar i stämpelskatteförordningen framställs för att ytterligare främja dessa strävanden.

En rationell bostadsproduktion främjas bland annat genom *gruppbyggnelse med småhus*. I detta syfte har inom bostadslångivningen särskilda förfaranden anvisats då småhus byggs i grupp av en byggherre och producent för försäljning.

Produktion av en grupp småhus kan ske antingen så, att producenten försäljer tomterna respektive överlåter tomträtt till de obebbyggda tomterna på de blivande ägarna och i samband därmed träffar avtal med dessa om uppförande för deras räkning av hus på fastigheterna; eller också uppför och försäljer producenten fastigheterna med färdiga hus. Förutom de olägenheter, som följer direkt av mångfalden av entreprenadförhållanden i det första alternativet, förknippas därmed också risken för förseningar i plan- och lantmäterisammanhang och därav följande ränteförluster m. m. Mångfalden byggherrar kan också ofta medföra att ett avsett upprepningsmoment icke kan fullföljas, med kostnadsstegringar som följd. Det senare alternativet medför den nackdelen för köparen, att vid lagfart stämpelskatt utgår på fastighetens värde med det uppförda huset i stället för på enbart tomtvärdet.

Eftersom ett gruppbyggeprojekt oavsett formen reellt innebär en entreprenad utgör stämpelskatten i dessa fall en extra varuskatt, vars existens kan påverka säljarens val av produktionsbetingelser i fråga om kostnads- och rationaliseringssynpunkt negativ riktning. Stämpelskattens syfte är emellertid att utgöra en kapitalomsättningsskatt och inte en varu- eller mervärdeskatt.

Det anförda utgör skäl för att från skatteplikt enligt stämpelskatteförordningen undanta angiven försäljning av fastigheter med gruppbyggda småhus. Undantaget kan begränsas till att avse det i försäljningen ingående byggnadsvärdet om så anses erforderligt av principiella fiskaliska skäl. Ett sådant undantag kan väl förenas med redan godkända avvägningar vid uttag av stämpelskatt, eftersom stämpelskatteförordningen i flera fall speglar avvägningar mellan statens intäktsintresse och andra syften som statsmakterna anser sig böra främja.

Bevillningsutskottet har tidigare åberopat att motionärernas synpunkter var värda beaktande men avstyrkt motionsförslag i ifrågavarande riktning på tre grunder: 1) en hållbar och lättillämpad definition av begreppet gruppbyggnelse låter sig inte lätt åstadkommas, 2) yrkandet sirider mot kravet på rättvis beskattning vid jämförelse med överlåtelse av äldre småhus och 3) tätorterna skulle gynnas framför landsbygden. Häremot hör

anföras följande. 1) Inom bostadslångivningen fungerar ett gruppbygelsebegrepp utan svårigheter. För statsbelånade hus kan således enklast avgränsningen ske genom att knyta befrielsen till existensen av ett säljarens preliminära lånebeslut, och för de inte statligt bostadsbelånade husen kan länsbostadsnämnd utfärda bevis om att principiella förutsättningar för statslån som för gruppbygge förelegat. 2) Rättvisekravet påverkas inte. Som förut visats innebär produktionen av huset inte någon kapitalomsättning i egentlig mening. Det enda som kan övervägas är att ta ut stämpelskatt för tomtvärdet, vilket bör avgöras ur rent administrativa utgångspunkter. 3) Tätorterna gynnas inte i och för sig, möjligen kan de från prissynpunkt bli mindre missgynnade sett i ett kort perspektiv. På lång sikt påverkar arrangementet prisnivån i hela landet i fördelaktig riktning.

Intresset av att aktivt främja en byggherresamordning på småhussidan är så starkt att endast mycket tungt vägande skäl skulle kunna motivera ett bibehållande av nuvarande stämpelskattebestämmelser vid gruppbygelse. Värdet av den stämpelskatt som nu belastar produktionen av gruppbyggda småhus torde för ett budgetår ligga i storleksordningen 11—13 miljoner kronor.

En rationell byggherrestruktur bör och kan främjas inom stämpelskatteförordningens ram i ytterligare ett lika angeläget avseende — genom att stimulera till och i vart fall inte motverka ett nödvändigt *samgående av byggföretag*. Ett sådant samgående, varmed följer avgörande fördelar för planering och produktion men även för löpande fastighetsförvaltning, är aktuellt dels mellan allmännyttiga bostadsföretag inom i första hand en kommun eller ett kommunblock, dels även mellan vissa bostadsrättsföreningar.

Byggindustrialiseringsutredningen har i sitt betänkande Upphandling av stora bostadsprojekt (SOU 1968:43, jfr prop. 1969:1, bil. 13, s. 195) konstaterat att betydande ansträngningar görs av såväl myndigheter som byggherreorganisationer för att få till stånd koncentration och samordning av byggherrefunktionerna. Som delvis refereras i propositionen har bl. a. SABO (med medverkan från dåvarande kommun- och stadsförbunden) utrett frågan om samarbete över kommungränserna mellan de allmännyttiga bostadsföretagen och verkat för sammanläggning av sådana företag. Sedan år 1963 pågår också en sammanläggning av HSB-föreningar.

Stämpelskatteplikten aktualiseras vid koncentration av byggherreföretag genom köp av fastigheterna eller vid fusioner mellan aktiebolag, stiftelser och ekonomiska föreningar, bland dem bostadsrättsföreningar. Stämpelskatt utgår vid köp och vid fusion mellan aktiebolag i andra fall än mellan moderbolag och helägt dotterbolag. Äganderättsövergång vid fusion mellan ekonomiska föreningar medför inte stämpelskatt. Sammanföring av stiftelser inbördes (fusion) torde inte heller med regelns utformning medföra sådan skatteplikt, även om ovisshet råder i denna fråga. Samman-

föring av företag med olika företagsformer sker genom köp eller gåva, former som ibland av särskilda skäl väljs även om fusion varit tekniskt möjlig.

Kungl. Maj:t har i princip redan gått motionärerna till mötes genom att i beslut den 30 juni 1967 (finansdepartementet) i anledning av framställningar från Svenska kommunförbundet och SABO förklara att Kungl. Maj:t efter ansökan av vederbörande bostadsföretag vill pröva frågan om befrielse från stämpelskatt i varje särskilt fall. Därefter har Kungl. Maj:t i ett antal enskilda ärenden med stöd av 56 § stämpelskatteförordningen medgett befrielse från stämpelskatt vid sammanföring genom fusion eller eljest av allmännyttiga bostadsföretag.

Gällande ordning innebär emellertid att ansökan från bostadsföretaget efter remiss till bl. a. kammarkollegiet bereds i finansdepartementet innan — som hittills i samtliga fall — ansökan beviljas. Under den i vissa fall relativt långa handläggningstiden råder hos företagen och hos inskrivningsdomaren ovisshet i stämpelskattefrågan med förseningar som följt. Framför allt medför en teknisk ovisshet ofta uppskov med de grundläggande besluten om sammanföring. En i stämpelskatteförordningen intagen regel om befrielse skulle undanröja dessa nackdelar och medföra administrativ förenkling. Därtill kommer att det i vart fall måste anses principiellt ovisst om det Kungl. Maj:t i nämnda 56 § givna bemyndigandet ursprungligen avsett fall som de här aktuella. Med hänsyn till de anmärkta bristerna i nuvarande förfarande bör den av Kungl. Maj:t utövade rätten att medge befrielse från stämpelskatt föras över till en generell regel i stämpelskatteförordningen.

Det synes lämpligt att överföra regeln att bostadsrättsförening eller allmännyttigt bostadsföretag inte skall erlägga förhöjd stämpelavgift till en befrielseregul. I sådant fall kan den invändningen inte resas, att det är svårt att genomföra en rationell gränsdragning. Vid jämförelse med Kungl. Maj:ts nuvarande praxis kan denna åtgärd inte anses medföra något skattebortfall.

Utskottet

Vid köp av fast egendom utgår stämpelskatt med i allmänhet en procent av köpeskillingen. Är köparen juridisk person förhöjs skatten till två procent. Om skatten utgått med förhöjt belopp, skall hälften därav återbetalas om fastigheten avyttras inom tio år. Från den förhöjda skatten har undantag skett för den som är befriad från gåvoskatt — bl. a. kommun — och för bostadsrättsförening och allmännyttigt bostadsföretag. Om synnerliga skäl föreligger äger Kungl. Maj:t medge befrielse från skatten.

I den förevarande motionen yrkar motionärerna sådana ändringar av dessa bestämmelser att förstagångsförsäljning av grupphyggda småhus

och överlåtelse av fastigheter vid sammanföring av vissa bostadsföretag och bostadsrättsföreningar undantas från skatteplikt.

Vid gruppbebyggelse av småhus inköps i regel ett område som uppdelas i ett antal tomter. Sedan bebyggelsen blivit färdigställd säljs husen med tillhörande tomtmark till den blivande egnahemsägaren. Detta förfarande medför således att stämpelskatt kommer att utgå två gånger för marken och dessutom för byggnaden. Om villaägaren i stället köper tomtmarken direkt från markägaren och själv eller genom entreprenör låter uppföra huset utgår stämpelskatt endast en gång och då enbart för marken.

Som skäl för förslaget om skattefrihet för den första försäljningen av gruppbyggda småhus åberopar motionärerna angelägenheten av att främja den pågående rationaliseringen av bostadsbyggandet. Motionärerna framhåller bl. a. att fördyringar och förseningar av flera orsaker uppkommer, om de slutliga villaägarna i stället för att köpa husen färdiga uppför dem i egen regi i syfte att undgå stämpelskatt, och uppger att den stämpelskatt som nu belastar gruppbyggda småhus uppgår till 11—13 milj. kr. per budgetår.

Utskottet har vid tidigare behandling av motsvarande yrkanden uttalat att dessa var värda beaktande men har på grund av de invändningar, som framförts mot en sådan lagstiftning, inte ansett sig kunna förorda någon ändring. Utskottet vidhåller att det är förenat med stora svårigheter att åstadkomma en hållbar och lättillämpad definition av begreppet gruppbebyggelse. Det är visserligen riktigt att man — som motionärerna uppger — arbetar med en sådan term inom bostadslångivningen. Detta sker emellertid från andra utgångspunkter, och begreppet har en helt annan innebörd än den motionärerna avser. Till gruppbebyggelse kan nämligen enligt vad utskottet inhämtat hänföras t. ex. uppförandet av två hus på helt skilda håll inom en kommun. Vidare skulle ett sådant undantag medföra vissa konsekvenser, som enligt utskottets mening inte kan accepteras. Bl. a. skulle förvärv av en äldre omodern villa dra betydligt högre skatt än en nybyggd, modern och bekväm villa. Utskottet är emellertid medvetet om att gällande bestämmelser inte är tillfredsställande. Den besparing som ett rationellt husbyggande medför borde i sin helhet leda till sänkta boendekostnader. Enligt utskottets mening bör detta i görligaste mån beaktas vid en framtida översyn av stämpelskatteförordningen.

De sammanföringar av bostadsföretag och bostadsrättsföreningar, som motionärerna åsyftar, avser åtgärder för att rationalisera byggande och förvaltning av fastigheter, i första hand som ett led i samarbetet mellan de allmännyttiga bostadsföretagen bl. a. vid kommunsammanslagningar. I fall då dessa sammanföringar sker genom fusion utgår i allmänhet inte stämpelskatt. Fusioner kan emellertid ifrågakomma

endast om byggnads- eller förvaltningsföretagen har samma juridiska karaktär. Som motionärerna påpekar råder också en viss osäkerhet i fråga om stämpelskatteplikten vid sammanföringar av stiftelser. Då allmännyttiga bostadsföretag sammanslås i rationaliseringssyfte eller ändrar sin juridiska form medger emellertid Kungl. Maj:t — under förutsättning att bostadsföretagets ändamål inte ändras — befrielse från stämpelskatt.

Till stöd för yrkandet att denna praxis angående skattebefrielse skall inskrivas i stämpelskatteförordningen åberopas samma skäl som i fråga om de gruppbyggda småhusen, nämligen önskemålet att främja rationaliseringar. Motionärerna avser att åstadkomma administrativ förenkling och undanröja det dröjsmål och den ovisshet i stämpelskattefrågan som ansökningsförfarandet medför. De anser också att några särskilda gränsdragningsssvårigheter för inskrivningsdomarna inte skulle behöva uppkomma, eftersom redan enligt gällande bestämmelser såväl kommuner som allmännyttiga bostadsföretag är undantagna från den förhöjning av stämpelskatten som gäller för andra juridiska personer.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att stimulera till och i vart fall inte motverka rationaliseringar. Detta gäller i särskilt hög grad i fråga om ett så viktigt och kostnadskrävande område som det nu ifrågasätts. Nuvarande praxis angående befrielse från stämpelskatt får också ses som ett uttryck för samma uppfattning. Det måste emellertid framhållas att gränsdragningsssvårigheter föreligger, eftersom en skattebefrielse bör prövas med hänsyn till de skäl som ligger till grund för överlåtelsen. Följaktligen är det svårt att i författningstext ange samtliga de fall, då skattebefrielse är motiverad. Utskottet vill också erinra om att bestämmelserna angående en så lågprocentig skatt som lagfartsstämpeln bör vara schematiska och lättillämpade med hänsyn till kravet på en snabb och enkel handläggning vid de redan nu arbetstyngda inskrivningsavdelningarna.

Utskottet vill slutligen framhålla, att i den mån gällande författningar kan anses motverka de av motionärerna angivna strävandena, faller det inom byggindustrialiseringsutredningens uppdrag att lägga fram förslag till ändringar. Utskottet förutsätter att utredningen därvid även beaktar de frågor som aktualiserats i motionen.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen II: 372.

Stockholm den 25 mars 1969

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från första kammaren: herr John Ericsson (s), fröken Ranmark (s), herrar Lundström (fp), Yngve Nilsson (m), Sundin (cp), Wörnberg (s), Tage Johansson (s), Gösta Jacobsson (m), Tistad (fp) och Arne Pettersson (s); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (m), Brandt (s), fru Holmqvist (s), herr Vigelsbo (cp), fru Nettelbrandt (fp), herrar Kristenson (s), Hammarsten (s), Josefsson i Halmstad (s), Börjesson i Falköping (cp) och Leander (s).

Reservation

av herrar *Lundström* (fp), *Yngve Nilsson* (m), *Sundin* (cp), *Gösta Jacobsson* (m), *Tistad* (fp), *Magnusson* i Borås (m), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp) och herr *Börjesson* i Falköping (cp).